

STROKOVNE NALOGE S PODROČJA OKOLJA ZA MOP (po novem MOPE) V LETU 2022

za vsebine, ki se nanašajo na izvajanje nitratne direktive, varstva tal ter zmanjšanje izpustov onesnaževal v zrak iz kmetijstva

Predstavitev rezultatov

Trajanje: 22. 3. 2022 – 15. 3. 2023

Janez SUŠIN

Kmetijski inštitut Slovenije, 10. 3. 2023

Program strokovnih nalog za leto 2022

Vsebina
1. Varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov
Strokovna pomoč pri izvajanju Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov v praksi
Strokovna pomoč pri oblikovanju stališč, mnenj in informacij Republike Slovenije v povezavi z aktivnostmi nitratnega odbora in ekspertne delovne skupine pri Evropski komisiji
Ugotavljanje kemijske sestave separirane gnojevke kot podlaga za opredelitev časovne prepovedi za gnojenje
Ugotavljanje izpiranja dušika zaradi zgodnjega pomladanskega gnojenja sejane travinja s tekočimi organskimi gnojili: sklepne ugotovitve večletnega
2. Izdelava smernic za obravnavo tal v okviru priprave prostorskih aktov in celovite presoje vplivov na okolje
3. Nova direktiva NEC in ukrepi za zmanjšanje izpustov onesnaževal v zrak iz kmetijstva

Program predstavitev

Ura	Vsebina	Predavatelj
9:00 - 9:30	Predstavitev Programa strokovnih nalog s področja okolja za MOP (po novem MOPE) v letu 2022	Janez Sušin
9:30 - 10:00	Ugotavljanje kemijske sestave separirane gnojevke kot podlaga za opredelitev časovne prepovedi za gnojenje	Žan Pečnik
10:00 - 10:30	Ugotavljanje izpiranja dušika zaradi zgodnjega pomladanskega gnojenja sejanega travinja s tekočimi organskimi gnojili: sklepne ugotovitve	dr. Branko Lukač
10:30 - 11:00	Izdelava smernic za obravnavo tal v okviru priprave prostorskih aktov in celovite presoje vplivov na okolje: predstavitev nadaljevanja aktivnosti iz leta 2021	dr. Borut Vrščaj
11:00 - 11:30	Obveznosti in ukrepi za zmanjšanje izpustov onesnaževal v zrak iz kmetijstva	dr. Jože Verbič
11:30	Razprava	

Strokovna pomoč pri izvajanju Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 70 00
F: 01 478 74 25
E: gp.mop@gov.si
www.mop.gov.si

OSNUTEK
EVA 2022-2550-0060

Na podlagi drugega odstavka 18. člena in drugega odstavka 21. člena v zvezi s prvim odstavkom 264. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22) ter za izvrševanje 4. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17 in 44/22) in 20. člena Zakona o živalih (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZURPKA, 90/12 ZURPKA in 45/15) Vlada Republike Slovenije izdaja

UREDBO
o spremembah in dopolnitvah Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

1. člen

V Uredbi o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, 5/13, 22/15 in 12/17) se v 2. členu 1. točki za besedo »organskih« črta beseda »ali« in doda vejica. Za besedo »mineralnih« se črta vejica in doda besedilo »ali organsko-mineralnih,«. Za besedo »namakanjem,« se doda besedilo »s pašo«.

(Čistopis: 1. vnos dušika je vnos dušika v tla ali na tla z gnojenjem v obliki organskih, mineralnih ali organsko-mineralnih gnojil, z namakanjem, s pašo in z drugimi snovmi, ki vsebujejo dušik, in se izraža v masnih enotah na površino tla).

6. točka se spremeni tako, da se glasi:

»6. organska gnojila so živalska gnojila in druga gnojila organskega izvora, in sicer:

- bioplinška gnojevka, digestat in kompost v skladu s predpisom, ki ureja predelavo biološko razgradljivih odpadkov in uporabo komposta ali digestata,
- digestat in kompost iz rastlinskih odpadkov in živalskih gnojil, ki nastajajo v kmetijstvu, če zanje ne veljajo zahteve iz predpisa, ki ureja predelavo biološko razgradljivih odpadkov in uporabo komposta ali digestata,
- blato iz čistilnih naprav v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu,
- olijčne tropine in rastlinska voda v skladu s predpisom, ki ureja uporabo olijčnih tropin in rastlinske vode za gnojenje,
- tekoča in trdna organska gnojila v skladu z Uredbo (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003, ter
- druga organska gnojila v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijstvo.«

8. točka se spremeni tako, da se glasi:

»8. živalska gnojila so:

1. Sodelovanje pri pripravi Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov.

2. Posodobitev Smernic za izvajanje ukrepov varstva voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

Terenski poskusi kot strokovna podlaga za spremembo nitratne uredbe

Namen:

1. Testiranje časovnih prepovedi gnojenja
2. Določitev časovne prepovedi za gnojenje s separirano gnojevko (trdni in tekoči del)

Celinsko podnebje

Vrsta gnojila		September	Oktober	November	December	Januar	Februar	Marec
Tekoča organska gnojila	Splošna časovna prepoved				15. november - 1. marec			
	<u>Izjema</u> : priprava zemljišč za setev jarih žit, trav in TDM ter dognojevanje ozim in sejane travinja				15. november - 15. februar			
Hlevski gnoj, kompost, digestat (> 20 % ss)	Splošna časovna prepoved				1. december - 15. februar			
	Zaščiteni prostori (rastlinjaki)	Ni prepovedi						
Mineralna gnojila, ki vsebujejo dušik	Splošna časovna prepoved				15. oktober - 1. marec			
	<u>Izjema</u> : gnojenje ozim in (vključno s sejanim travnjem)	Dovoljeno največ 40 kg N/ha			1. december - 15. februar			
	Zaščiteni prostori (rastlinjaki)	Ni prepovedi						

Strokovna pomoč pri izvajanju Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (v postopku sprejemanja)

Glavni poudarki :

1. Terminološki popravki (opredelitev pojmov), ki so posledica pomanjkljivih opredelitev pojmov v preteklosti ter spremembe spremljajoče zakonodaje od leta 2017 (primer: nova Uredba (EU) 2019/1009 o sredstvih za gnojenje). Nova opredelitev:

- organskih gnojil (dodatno tudi trdna organska gnojila)
- organsko-mineralnih gnojil,
- živinskih gnojil,
- mineralnih gnojil,
- separirane gnojevke (trdni (separat gnojevke) in tekoči (gnojevka) del),
- gnojenja (gnojenje je agrotehnični ukrep v skladu s predpisom, ki ureja kmetijstvo, pri čemer se med gnojenje ne uvršča izločanje urina in blata rejnih živali na paši)
- kmetijsko zemljišče v uporabi (prej: kmetijsko zemljišče)

Strokovna pomoč pri izvajanju Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

Glavni poudarki :

- 2. Sprememba časovne prepovedi za gnojenje s tekočimi organskimi gnojili** (1. marec => 15. februar (brez izjem))
- 3. Nova opredelitev začasnega shranjevanja uležanega hlevskega gnoja na KZU** (Uležan hlevski gnoj se lahko pred njegovo uporabo začasno shrani na kmetijskem zemljišču v uporabi za največ dva meseca, pri čemer se ga v roku dveh let ne sme začasno hraniti na istem mestu. Kmetijsko zemljišče v uporabi, na katerem se lahko začasno shrani uležan hlevski gnoj, ne sme biti na zemljišču, na katerem lahko zastaja voda, in zemljišču, ki je nagnjeno k površinskim vodam. Začasno shranjen uležan hlevski gnoj mora biti od tekočih ali stoječih voda oddaljen najmanj 25 m. Uležanega hlevskega gnoja, ki je pred njegovo uporabo že shranjen na kmetijskem zemljišču v uporabi, se ne sme prestaviti na drugo mesto)
- 4. Določba glede skladiščenja hlevskega gnoja iz reje drobnice** (na KZ največ 12 mesecev z obvezno menjavo lokacije vsako leto)

Strokovna pomoč pri izvajanju Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

Glavni poudarki :

- 5. Dopolnitev opredelitve letnega vnosa N iz organskih gnoji na posamezno enoto rabe KZ** (Letni vnos dušika iz organskih gnojil na posamezno enoto rabe kmetijskega zemljišča, ki se gnoji, ne sme presegati 250 kg N/ha)
- 6. Spremenjen obrazec v prilogi 3** (Obrazec za oddajo in prejem živinskih gnojil, digestata ali komposta)
- 7. Nekateri izjeme pri zagotavljanju skladišč za živinska gnojila** (več njih; primer: za separat gnojevke)
- 8. Opredelitev prepovedi gnojenja** (Gnojenje je prepovedano na kmetijskih zemljiščih, ki niso v uporabi, in na kmetijskih zemljiščih v zaraščanju, razen če v obeh primerih pride do ponovne uporabe kmetijskih zemljišč za kmetijsko pridelavo ter na nerodovitnih in vodnih zemljiščih)

Strokovna pomoč pri izvajanju Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

Posodobitev Smernic 2022

Redakcijski popravki (MOP → MOPE)

Manjši vsebinski popravki

Po sprejetju spremembe uredbe
(predvidoma letos) bomo Smernice
temeljito posodobili

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

SMERNICE ZA IZVAJANJE ZAHTEV VARSTVA VODA PRED ONESNAŽEVANJEM Z NITRATI IZ KMETIJSKIH VIROV

Verzija 7

Janez SUŠIN

Jože VERBIČ

Petra Karo BEŠTER

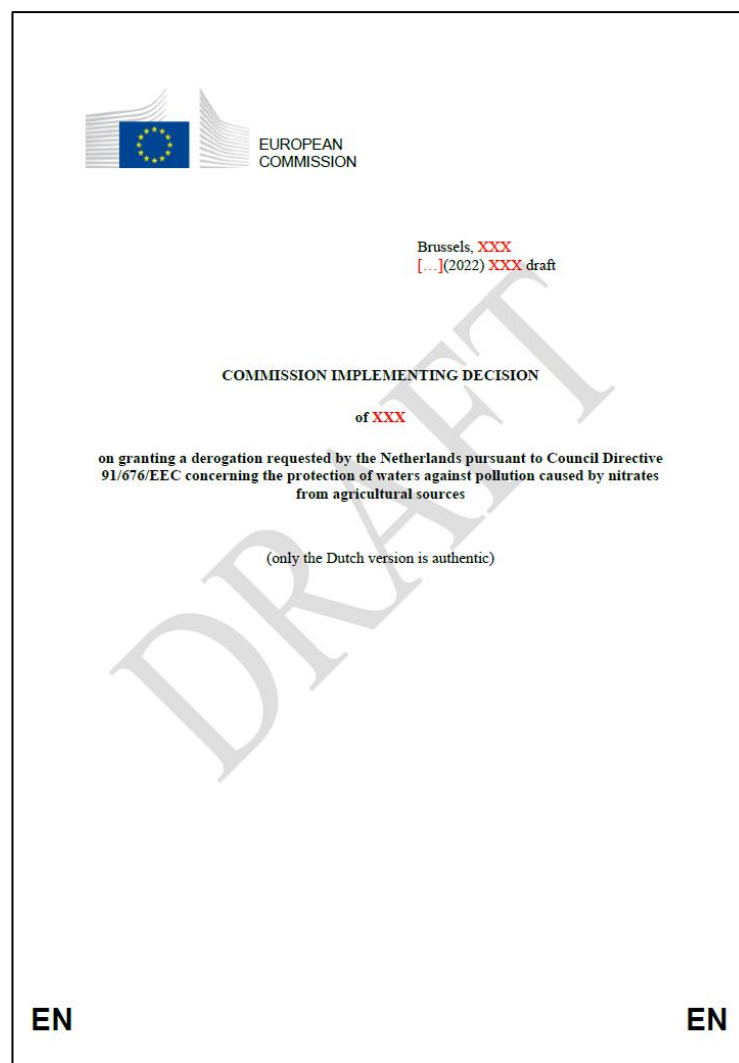
Helena MATOZ

Ljubljana, marec 2023

Strokovna pomoč pri oblikovanju stališč, mnenj in informacij Republike Slovenije v povezavi z aktivnostmi Nitratnega odbora in ekspertne delovne skupine pri Evropski komisiji

Priprava **strokovnih mnenj** h gradivom, ki jih pripravijo države članice Evropske unije kot strokovno utemeljitev, kadar želijo uveljaviti odstopanje od zahtev nitratne direktive v skladu z določbo odstavka 2(b) Priloge III in člena 9. Direktive Sveta 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov.

Primer: Nizozemska

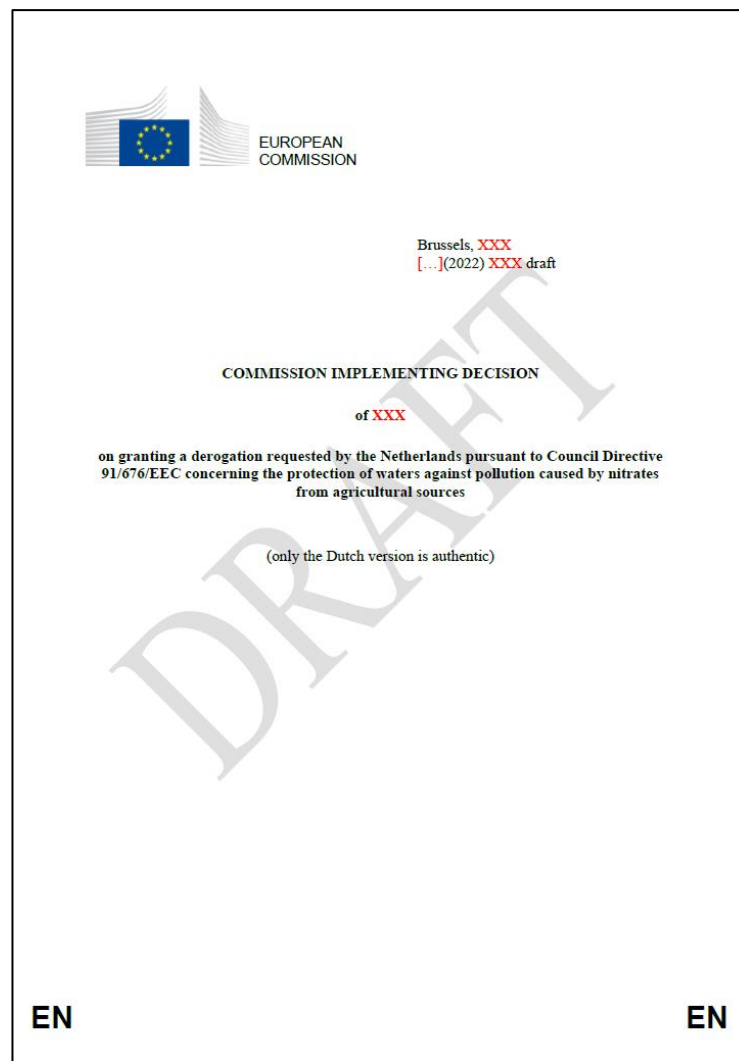

Strokovna pomoč pri oblikovanju stališč, mnenj in informacij Republike Slovenije v povezavi z aktivnostmi Nitratnega odbora in ekspertne delovne skupine pri Evropski komisiji

Primer: Nizozemska

Derogacija: več kot 170 kg N/ha iz živinskih gnojil

Izjema je predvidena kot prehodni ukrep, ki spremlja reformo kmetijskega in živinorejskega sektorja na Nizozemskem, da bi izpolnili okoljske in podnebne zahteve EU v zvezi z izpusti dušika v zrak ter hranilnih snovi (dušik in fosfor) v vodo ob upoštevanju pogojev iz osnutka sklepa EK.

Applications for authorisation

- 1) Grassland farmers may submit to the competent authority an application for an annual authorisation to apply a higher amount of grazing livestock manure, including manure excreted by the animals themselves, to be the amount of manure per hectare per year containing:

³⁵ Original title 'Uitvoeringsregeling Meststoffenwet'.

³⁶ Original title 'Besluit gebruik meststoffen'

³⁷ Original title 'Activiteitenbesluit milieubeheer'

EN

11

EN

Nizozemska:
podaljševanje
derogacije v
prihodnje (z
letom 2026)
več ne bo
mogoče

- (a) for 2022, up to 230 kg of nitrogen per hectare and per year in nutrients polluted areas and up to 250 kg of nitrogen per hectare and per year in other areas;
- (b) for 2023, up to 220 kg of nitrogen per hectare and per year in nutrients polluted areas and up to 240 kg of nitrogen per hectare in other areas;
- (c) for 2024, up to 210 kg of nitrogen per hectare and per year in nutrients polluted areas and up to 230 kg of nitrogen per hectare in other areas;
- (d) for 2025, up to 190 kg of nitrogen per hectare and per year in nutrients polluted areas and up to 200 kg of nitrogen per hectare in other areas;
- (e) after 31 December 2025, up to 170 kg of nitrogen per hectare and per year in all areas.